

одного року у виділеному регіоні за межами санітарно-захисної зони підприємства, що має в своєму складі хоч би один ОПН ризик аварій на об'єкті підвищеної небезпеки для населення рекомендується вважати абсолютно прийнятним на рівні $R_s \geq 10^{-5}$.

Після встановлення величини прийнятного ризику і отримання величини необхідного зниження ризику, можна визначити вимоги до повноти безпеки як міри вірогідності забезпечення встановленої безпеки всіма заходами захисту.

Для оцінки ризику від кожної ініціюючої події виконується оцінка імовірності її реалізації впродовж року. Під час розглядання відхилень параметрів процесу можуть використовуватись:

- дерево «відмов»;
- аналіз видів і наслідків відмов;
- обробка статистичних даних про аварійність технологічної системи;
- експертні оцінки імовірності виникнення аварій або інші методи оцінки.

Якщо розрахована імовірність виникнення аварій є неприйнятною величиною, відшукуються рішення відносно його зниження [3].

Для життя людини рекомендується вважати неприйнятним територіальний ризик за межами санітарно-захисної зони підприємства, що має в своєму складі хоча б один ОПН, $R_t > 10^{-5}$. У всіх випадках територіальний ризик аварій на об'єкті підвищеної небезпеки для населення рекомендується вважати абсолютно прийнятним при рівнях $R_t \geq 10^{-7}$.

Отримані результати дослідження проблеми наукового оцінювання ризиків для декларування безпеки ОПН, дозволяють нам зробити висновок про те, що декларування безпеки ОПН, встановлення рівнів територіального та індивідуального ризику здійснюється на підставі оцінювання імовірності небажаної події так і пов'язаних із нею наслідків. Розпізнання небезпек здійснюється в ході їх аналізу. Вибір рівня ризику лежить в межах: від мінімального, нижче якого зниження ризику є економічно недоцільним, через залишковий рівень, за умов застосування всієї сукупності засобів захисту, до гранично допустимого, який є максимально можливим заданим рівнем безпеки, прийнятним на засадах визнаної суспільством системи цінностей. Ризик, більший за гранично допустимий до базового значення, вважається абсолютно неприйнятним.

Список використаних джерел:

1. Бегун В. В., Науменко І. М. Безпека життєдіяльності : [навчальний посібник для студентів ВНЗ] / В. В. Бегун, І. М. Науменко. – К., 2004. – 327 с.
2. Кодекс цивільного захисту України : [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ST000992.html
3. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України «Про затвердження Методики визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки» від 4.12.2002 року № 637 : [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN5355.html
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 січня 2014 р. № 37-р «Про схвалення концепції управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» : [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR140037.html

ПІДГОТОВКА КЕРІВНИКІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДО ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ОБ'ЄКТОВИХ НАВЧАНЬ З ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

*Гаврилова К. Ю.
м. Херсон*

Анотація. У статті описується узагальнений досвід підготовки керівного складу

суб'єктів господарювання до проведення спеціальних об'єктових навчань. Розглянутий він на прикладі роботи навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області. Описані основні принципи роботи магістра на суб'єкті господарювання.

Ключові слова: цивільний захист, суб'єкти господарювання, підготовка кадрів.

Важливе значення в організації цивільного захисту у ланках територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту належить суб'єктам господарювання. Безпосередньо на підприємствах, установах та організаціях забезпечується виконання всього комплексу заходів з запобігання виникнення та своєчасного реагування на аварійні та небезпечні події, навчання працюючого населення правилам поведінки в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу, здійснюється практична підготовка сил цивільного захисту за планами реагування на надзвичайні ситуації, планами локалізації та ліквідації аварій (катастроф) під час підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань та тренувань. Підготовка керівного складу суб'єктів господарювання до виконання заходів цивільного захисту покладається на навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

Метою статті є узагальнення досвіду підготовки керівного складу суб'єктів господарювання до проведення спеціальних об'єктових навчань на прикладі роботи навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області (далі – Центр).

Підготовка керівництва суб'єктів господарювання до проведення спеціального навчання відбувається безпосередньо на виробництві, під час спеціально організованих інструктивно-методичних занять та цільових інструктажів, що проводять майстри виробничого навчання Центру (далі – майстер). З метою якісної підготовки до практичного заходу майстер разом з представниками підприємства обирають з переліку навчально-виробничих робіт найбільш актуальні та важливі для конкретного підприємства теми та погоджують план проведення інструктивно-методичних занять та інструктажів.

У ході занять з керівним складом відпрацьовується порядок складання плануючих та звітних документів до проведення навчання, визначаються вихідні данні на навчання, зміст та послідовність ввідних, особливості підготовки навчальних місць з відпрацювання практичних заходів тощо. У ході інструктажів вивчається порядок розробки особистих документів посередників на навчанні.

Водночас, досвід роботи Центру свідчить, що робота майстра не повинна обмежуватись тільки проведенням занять та інструктажів. Успішне та якісне проведення навчальних та практичних заходів потребує від працівників Центру налагодження попередньої продуктивної співпраці з керівництвом суб'єктів господарювання.

Слід зазначити, що взагалі робота майстра має специфіку, яка полягає у поєднанні в своїй повсякденній професійній діяльності елементів викладацької, методичної та безпосередньої практичної роботи на підприємствах під час підготовки та проведення навчань та тренувань. Тому зазвичай саме майстри, з усього педагогічного складу Центрів, є найбільш наближеними до практичної реалізації теоретичних моментів навчання, і є посередниками та свідками успішності та якості попередньої підготовки в Центрах.

Ведучи мову про роботу майстра на об'єкті слід відзначити, що вони зустрічаються з деякими труднощами. Певна частина керівників суб'єктів господарювання прагне відсторонитися від участі у підготовці та проведенні навчань, перекинувши частину повноважень на заступників або помічників, деякі керівники пропонують зменшити практичну частину заходу, аргументуючи своє рішення несприятливими соціально-економічними чинниками. Тому майстру необхідно проявляти наполегливість, педагогічний такт, принциповість та гнучкість у роботі, безперервно підносити авторитетність, підтверджувати значущість заходів з цивільного захисту.

Багаторічний досвід майстрів Центру з організації та проведення практичних заходів

на суб'єктах господарювання дозволив виробити оптимальний механізм надання методичної допомоги керівництву підприємств.

Співпраця з суб'єктом господарювання розпочинається з ознайомлення майстра з загальним станом цивільного захисту підприємства, наявністю необхідної документації, аналізу плану реагування на надзвичайні ситуації, у разі необхідності їх корегування. Під час роботи на підприємстві, крім проведення інструкторсько-методичних занять та інструктажів майстер також може проводити консультації щодо визначення структури цивільного захисту об'єкта, створення спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту та визначення їх готовності до проведення навчань, організації проходження керівним складом функціонального навчання та підготовки працівників за загальною та спеціальними програмами підготовки.

Майстер надає керівникові навчання рекомендації щодо включення матеріалу до звіту про організацію та підготовку навчання, допомагає у складанні плану усунення недоліків виявлених у ході навчання, та при необхідності внесення коректив в плануючі документи цивільного захисту. Під час своїх подальших відвідувань він надає допомогу у виконанні плану усунення недоліків.

На основі досвіду у Центрі сформовані основні принципи роботи майстра на суб'єкті господарювання:

1. Роботу з керівництвом суб'єктів господарювання слід розпочинати з встановлення контакту на засадах взаємоповаги та толерантності. Майстер повинен донести до посадових осіб підприємства, що основною метою його діяльності є надання їм всебічної допомоги та сприяння у повноцінному здійсненні заходів цивільного захисту.

2. Майстер у першу чергу ознайомлюється з реальним соціально-економічним станом об'єкту та станом організації цивільного захисту. Разом з посадовою особою з питань цивільного захисту окреслює спектр проблем, які допоможе розв'язати проведення навчань з питань цивільного захисту, розробляє спільний план заходів і питання співпраці.

3. Складання плану проведення інструктивно-методичних занять та інструктажів повинно відбуватися з урахуванням індивідуального ритму роботи керівників підприємства та посадової особи. Розуміння пріоритетності виконання ними прямих професійних обов'язків, готовність іти на поступки є передумовою продуктивної співпраці.

4. Майстру виробничого навчання необхідно постійно підвищувати рівень професійної компетентності, збагачувати досвід, бути готовим до виникнення питань проблемного характеру та розв'язання несподіваних ситуацій.

5. Майстер повинен вміти поєднувати тактовність з принциповістю.

6. Аналіз здійснених заходів з питань цивільного захисту має проводитися в атмосфері довіри та співпраці. Під час обговорення слід спонукати до того, аби недоліки та шляхи подолання проблем висловлювалися самими представниками підприємства.

7. Майстер повинен розуміти, що його діяльність на підприємстві не вичерпується з завершенням навчання. Подальше систематичне проведення консультацій, готовність до співпраці та допомоги дають позитивний результат.

Отже, діяльність майстра з організації та проведення спеціальних об'єктових навчань та тренувань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання з дотриманням визначених принципів роботи дозволить проводити навчальні заходи максимально якісно та ефективно, з врахуванням конкретних умов підприємства.

Список використаних джерел:

1. Порядок організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту : Наказ МВС від 28.11.2019 р. № 991URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0046-20>.
2. Поради майстру виробничого навчання курсів цивільного захисту : навч. посіб. / С.І. Осипенко : Вінниця: ФОП Рогальська І.О. 2017. 156 с.